

جمهوری اسلامی افغانستان د افغانستان بانک

خلاصه

د افغانستان بانک جهت نظر خواهی عامه یک مقررہ را در مورد تصنیف بندی و ارزیابی دارائی ها، تعیین ذخایر و حالت غیر سنجشی بدست نشر سپرده است. انتشار مقررہ جهت نظر خواهی عامه با تاسی از ماده ۳ قانون بانکداری در افغانستان (قانون بانکداری) میباشد. این ماده لازم میدانند که یک مقررہ باید به شیوه نشر گردد که "بهترین وجه محاسبه گردیده باشد تا بتواند مقررہ جلب توجه صنعت بانکداری را نماید." در صورتیکه د افغانستان بانک تشخیص نماید که تعویق در نشر یک مقررہ یک تهدید جدی به سود سیستم بانکداری است طوریکه علت این تعویق انتشار مقررہ بخاطر نظر خواهی عامه بوده، در آنصورت ممکن د افغانستان بانک این نیاز مندی را مقدم بدانند. و در مورد این مقررہ حق انتخاب خواهد داشت تا این مقررہ را بخاطر نظر خواهی عامه بدست نشر بسپارد.

هدف مقررہ

هدف این مقررہ شرح مفصل روند است که جهت مرور مفتشین د افغانستان مدیریت خود بانک باید در مورد کیفیت دارائی هایش قضاوت نماید. این مقررہ براساس کیفیت دارائی برای دارائی های مختلف دسته بندی های (مانند دارائی معیاری، تحت نظر، تحت المعیار، مشکوک و نقصان) را فراهم مینماید، چنانکه این عمل بواسطه عملکرد مقروض قضاوت گردیده و نیز در صورت ضرورت بواسطه تضمین متضمن قضاوت میگردد. علاوه مقررہ موضوعات مربوطه را توضیح مینماید، مانند مصارف تعیین ذخایر که جهت ساختن یک ذخیره برای خسارت قروض لازم است، و جابجائی قروض بدون عملکرد با حالت غیر سنجش. بصورت عموم این مقررہ با اصل ۸ کمیته بازل در مورد میتودولوژی اصول اساسی نظارت بانکی در مطابقت میباشد.

دورنما و خلاصه مقررہ

تصنیف بندی دارائی ها یک عنصر مهم مدیریت و نظارت بانک ها میباشد. مدیریت بانک باید معلومات جاری و دقیق را در مورد احتمال اینکه قروض و سایر دارائی های با خطر کربندی مجدداً پرداخت خواهد شد داشته باشد. د افغانستان بانک جهت محاسبه درست مجموعه سرمایه و دارائی های بانک که بمنظور محاسبه نورم یا اصل های اقتصادی که فعالیت های بانکی را تنظیم مینمایند مورد استفاده قرار گرفته باید معلومات معتبر را در مورد کیفیت دارائی ها جمع آوری نمایند. علاوه، محاسبه تعیین ذخایر جهت خسارت های قروض هنگام تعیین نفع گیری یک بانک باید بصورت درست محاسبه گردد.

مقررہ تصنیف بندی های گوناگون را تعریف مینماید که باید توسط مدیریت بانک استفاده گردیده و توسط د افغانستان بانک در ارزیابی کیفیت دارائی مورد تحقیق قرار گیرد: مانند معیاری، تحت نظر، تحت المعیار، مشکوک و نقصان. جریان ارزیابی دارائی ها و جابجائی آنها در این کتگوری های مختلف شامل تحلیل فکتور های ذاتی و عینی گوناگون میگردد. برای هر کتگوری حد اقل ذخایر نیز در این مقررہ گنجانیده

شده. در صورتیکه د افغانستان بانک مناسب بداند، تصنیف بندی و ذخایر بر علاوه حدود اصغری نوت شده در این مقررہ ممکن تقاضاء گردد. مقررہ همچنان جهت جابجائی قروض بدون عملکرد به حالت غیر سنجشی که از موعده تبدیل آن به حالت غیر سنجشی ۹۰ روز سپری گردیده تفصیل مینماید. این حالت شامل شناسائی تبدیل عایدات از سنجش متناوب میگردد که چه چیز اصلاً جهت شناسائی عایدات نظر به نامعلومی جمع آوری مبلغ اصل قرضه و تکتانه آن اساس نقده را تشکیل میدهد.

ماده سوم: تصنیف بندی دارائیهها و ارزیابی دارائی های دارای مشکل، تعیین ذخایر و حالت غیر سنجشی

بخش اول - عمومیات

§ ۱,۱,۳. صلاحیت

مقررہ هذا مطابق به صلاحیت تفویض شده ماده ۳۵,۲,۴ قانون بانکداری در افغانستان به د افغانستان بانک ترتیب و از تصنیف بندی دارائی ها و تعیین ذخایر (پرویزن) بحث میکند.

§ ۲,۱,۳. تعریفات

(a) *دارائی معکوساً صنف بندی شده* - دارائی یا قلم خارج از بیلانس شیت که تحت المعیار، مشکوک، یا نقصان تصنیف بندی شده.

(b) *دارائی های معروض به تصنیف بندی و ذخایر خسارت* - طلبات بالای مؤسسات مالی، قروض به مؤسسات غیر مالی و سایر مشتریان، تعهدات استفاده نشده، لیتر آف کریدت های تجارتي، لیتر آف کریدت های ضمانتی، و سایر ضمانت ها و بدیل های قرضه. برای فروع مجوز بانک های خارجی، تنها دارائیهای در معرض تصنیف بندی قرار میگیرند که از معاملات با جناح ها غیر مرتبط و مؤسسات امانتی مربوطه ناشی میشوند. دارائیهای انفرادی که از معاملات با مؤسسات امانتی مرتبط ناشی میشوند در معرض تصنیف بندی قرار نمی گیرند، مانند دفتر مرکزی یا سایر فروع همان بانک؛ همچنان دارائیهاییکه از "طلب خالص از مؤسسات امانتی مرتبط و دفتر مرکزی" محاسبه گردیده اند در معرض تصنیف بندی قرار نخواهد گرفت.

(c) *تزیاد تکتانه* - توافقات، تفاهات یا اقدامات فی ما بین بانک و مقروض اش که مطابق آن تکتانه پرداخته نشده یک قرضه پرداخت نشده بر مبلغ اصلی قرضه متذکره علاوه و هدف از آن پرداخت تکتانه در یک تاریخ بعدی بوده و نتیجه آن پرداخت تکتانه برای تکتانه پرداخت نشده میباشد.

(d) *کاملاً تضمین شده* - مبلغ اصل قرضه کاملاً تضمین شده محسوب میشود، در صورتیکه خصوصیات ذیل صدق نموده و مستند شده باشد: ارزش ابتدائی بازاری تضمین معلوم و ثبت شده باشد؛ مدیون در تضمین ذی حق باشد؛ مدیون معاهده تضمین را تصدیق نموده باشد که حاوی توضیحات در مورد تضمین بوده باشد یا بانک بالای تضمین تملک داشته باشد؛ گذارش مالی حاوی اسم مدیون، اسم بانک، و تضمین ایکه باید تحت پوشش قرار گرفته و در قلمرو قضائی مناسب مطابق به قوانین افغانستان دوسیه گردیده باشد؛ مدیون تضمین شده دیگری بالای عین تضمین ادعای قبلی نداشته باشد؛ و ارزش فعلی بازاری تضمین معادل با ۱۰۰ درصد یا بیشتر از مبلغ اصلی قرضه باشد.

(e) *در جریان وصول* - وصول یک قرض در مدت طلب خواه (۱) با توسل به اجراءات قانونی علیه مقروض، بشمول قضاوت در مورد طرزالعمل های تنفیذی، یا (۲) در صورت شرایط نا مطلوب، با توسل به تلاش های جمع آوری که شامل اجراءات قانونی نمی گردد پی گیری شده

باشد، و بصورت منطقی توقع رفته باشد تا منجر به باز پرداخت قرض یا برگرداندن آن بحالت جاری ذریعه پرداخت رقم اصلی و تکتانه پرداخت نشده گردد.

(f) *دارائی صعب الحصول* - قرضه یا سایر دارئیهاییکه موعد سررسید رقم اصلی یا تکتانه آن گذشته باشد و برای ۹۱ روز یا بیشتر از آن پرداخته نشده، یا در حالت غیر سنجشی قرار داده شده، یا تأدیات تکتانه معادل به ۹۱ روز یا بیشتر از آن افزود یا تمدید گردیده باشد. قروض با تقسیم اوقات بازپرداخت از قبل - معین زمانی صعب الحصول شمرده میشوند که یکی از حالات زیرین واقع گردد:

- i. مبالغ پیشکی از حد قبول شده قرض ۹۱ روزه متواتر یا بیشتر از آن تجاوز نماید؛
- ii. موعد سررسید تکتانه سپری و برای ۹۱ روز یا بیشتر از آن تکتانه پرداخته نشده باشد؛ یا
- iii. حساب برای ۹۱ روز غیر فعال بوده باشد و امانات مشتریان بخاطر پوشش تکتانه فزاینده در طی آن مدت ناکافی باشد.

(g) *دارائی موعد گذشته* - قرضه یا سایر دارئیهاییکه:

- i. موعد اصل مبلغ و تکتانه آن سررسید و برای 31-۹۰ روز یا بیشتر از آن پرداخته نشده باشد؛ یا
- ii. تأدیات تکتانه معادل به مجموعه تکتانه 31-۹۰ روز یا بیشتر از آن تبدیل به سرمایه، تمدید یا طولانی گردیده باشد.

قروض بدون جدول باز پرداخت زمانی موعد گذشته تلقی میشود که شرایط ذیل صدق نماید :

- iii. مبالغ پیشکی از حد استقراض ۳۱ الی ۹۰ روز پیهم تجاوز نماید؛
- iv. موعد سررسید تکتانه سپری و برای ۳۱ الی ۹۰ روز پرداخت آن صورت نگرفته باشد؛ یا
- v. حساب مشتری برای ۳۱ الی ۹۰ روز غیر فعال بوده و امانات متعلق به مشتری برای جبران (پوشش) تکتانه فزاینده همان دوره ناکافی باشد.

(h) *تدارکات (پرویزن) جبران خسارات قروض* - یک قلم از مصرف که جهت افزایش ذخایر جبران خساره دبیت میگردد.

(d) *تضمین سهل فروش در بازار* - بخاطر اینکه یک تضمین سهل فروش در بازار محسوب شود باید تحت شرایط معمول بازار با سرعت قابل قبول به ارزش مناسب مارکیتی بوسیله نرخ های گرفته شده بر مبنای معاملات واقعی در یک مزایده یا طور مشابهه در داوطلبی های روزانه و قیمت های مارکیتی

گرفته شده قابل فروش باشد. نظر به اهداف این مقررہ تنها انواع ذیل تضمین که خصوصیات فوق را صدق میکنند قابلیت آنرا دارند تا سهل فروش در بازار محسوب گردند:

- i. سعر، در صورتیکه این سعر در تملک بانک قرضه دهنده بوده و به افغانی یا سایر اسعار تهیه شده که به عین سعر منحیث مبلغ اصل قرضه اختصاص یافته و آزادانه قابلیت تبدیل را به افغانی داشته و بوسیله مقامات پولی کشور کتگوری A نشر شده باشد؛
- ii. امانات مقروض نزد بانک قرضه دهنده، در صورتیکه امانت به عین سعر منحیث مبلغ اصل قرضه اختصاص یافته باشد و هنگامیکه امانت قبل از سررسید مبلغ تضمین شده قابلیت آنرا داشته باشد تا برداشت شود، و بانک طرز العمل های داخلی را بخاطر جلوگیری از نشر تضمین ساخته باشد.
- iii. اسناد بهادار بوسیله حکومت مرکزی یا بانک های مرکزی منتشر یا بلا قید ضمانت شده باشد؛
- iv. اسناد بهادار منتشره یا تضمین شده بوسیله مؤسسات چندگانه قرضه یا مؤسسات جهانی یا انکشاف منطقوی ایکه در معرض منظوری د افغانستان بانک قرار دارند؛
- v. اسناد بهادار و سایر اسناد مالی منتشره سایر جناح هایکه آنها سرمایه گذاری را حد اقل بوسیله دو اداره شناخته شده بین المللی درجه بندی مینمایند.
- vi. ضمانت بلا قید کتبی مبلغ اصل قرضه به اضافه تکتانه سنجش، البته در صورت موجودیت، بوسیله یک مؤسسه مالی بین المللی، دفتر نمایندگی انکشافی چند جانبه، دولت مرکزی دفتر نمایندگی کشور کتگوری A، یا بانک مجوز که جواز خود را از جانب مقامات مقرراتی سکتور مالی در کشور کتگوری A اخذ نموده. در صورت فرع یک بانک خارجی در افغانستان، حتی اگر این فرع در کشور کتگوری A مجوز نشده باشد دفتر مرکزی فرع باید ضمانت را تهیه نماید. در صورتیکه ضمانت بوسیله دفتر مرکزی یا بانک والد تهیه شده باشد، و در صورتیکه غفلت از جانب مقروض صورت گرفته باشد در آنصورت ضمانت باید بخاطر اعانه به دارائیهای سازمان بانکی در افغانستان تهیه گردد که که دارائیهای سازمان از جانب د افغانستان بانک بعنوان دارائیهای ملاحظه گردیده که از معاملات با جناح های وابسته و مؤسسات غیر امانتی وابسته ناشی گردیده اند. دارائیهای کمک شده باید (در صورت فرع خارجی) ذمت خالص به دفتر مرکزی و سایر فروع همان بانک، یا (در صورت شرکت تابع) سرمایه شرکت تابع را افزایش دهد. دارائیهاییکه باید به مؤسسه بانکداری کمک شود عبارت از دارائیهای است که مؤسسه بانکداری دارای جواز یا مجوز در افغانستان مجاز هست تا آنرا داشته باشد.

(j) ذخایر جبران خسارات قروض - یک حساب ضد دارائی که بخاطر جبران خسارات تخمین شده در مجموعه دارائیهای بانک که عنوانی تصنیف بندی و ذخایر میباشد، یا یک حساب بدهی بوده که برای جبران خسارات تخمین شده در اقلام خارج از بیلانس شیت که عنوانی تصنیف بندی و ذخایر میباشد ایجاد میگردد.

§ ۳، ۱، ۳. عمومیات.

(a) مرام مقررہ هذا عبارت است از:

۱. جمع آوری معلومات مؤثق در مورد مجموع سرمایه و دارائی های بانک جهت بکاربرد آن در محاسبه نورمهای اقتصادی تنظیم کننده (حاکم بر) فعالیتهای بانکداری.

۲. بمنظور محاسبه تدارکات (پرویزن) جبران خسارات قروض، که حین محاسبه مفاد منحیث یک قلم مصرفی منفی میگردد.

(b) اهداف مقررہ ہذا عبارتند از:

۱. بانکها باید یک ذخیره عمومی جبران خسارات را برای دارائی های معیاری، و یک ذخیره مشخص جبران خسارات را برای دارائی های دارای مشکلات (تحت نظر، تحت المعیار، مشکوک و نقصان) ایجاد نمایند.
۲. بانک ها باید ذخایر معین را برای خسارات دارائیهی تحت نظر، تحت المعیار، و مشکوک بسازند.
۳. بانک های باید فوراً دارائی هاییکه در کتگوری نقصان تصنیف بندی شده است را از بیلانس شیت حذف نمایند.
۴. ذخایر جبران خسارات قروض بر مبنای پروسه صنف بندی و سایر معلومات مربوطه باید به مقدار کافی شکل گیرد.
۵. معیارات عینی و مجازی تصنیف بندی دارائی ها باید مشخص گردانیده شوند.

(c) بر اساس نتایج بدست آمده نظارتی، د افغانستان بانک از بانکها مطالبه نموده میتواند تا تصنیف بندی دارائی های شانرا مطابق باین مقررہ، و نیز تدارکات (پرویزن) آنرا در مطابقت با بخش B این مقررہ عیار سازند.

(d) طرز العمل های آتی در رابطه با تمامی دارائیهی صدق میکند که در معرض صنف بندی و ذخایر جبران خسارات قرار دارند.

(e) سایر دارائیهیکه در ارزش آنها کاهش رونما گردیده میتواند تصنیف بندی نمی شوند، ولی مؤسسات بانکی باید قواعد ارزش گذاری محتاط را دنبال نمایند که در سایر مقررات و پالیسی های د افغانستان بانک منتشر شده اند. این دارائیهی طلبات تحت توافقات باز خرید اسناد بهادار، دارائیهی حساب تجارتي، دارائیهی حساب سرمایه گذاری، دارائیهی مجدداً تصاحب شده، سرمایه گذاری ها در شرکت های تابع غیر مدغم و سایر شرکت های سهامی وابسته، حسابات قابل حصول، دارائیهی نا ملموس، و تعمیرات و سایر دارائیهی ثابت را در بر میگیرند.

بخش دوم - تصنیف بندی دارائی ها

§ ۱،۲،۳. تصنیف بندی دارائی ها - عمومیات.

(a) تمام بانکها باید طور ربعوار آنعده از دارائیهی خود را که در معرض تصنیف و ذخایر جبران خساره برای قروض قرار دارند در یکی از پنج کتگوری زیرین بدست خود تصنیف نمایند. این صنف بندی ها بوسیله خود بانک باید با در نظر داشت شرایط صنف بندی در دوسیه های بانک دوسیه گردد و اسناد صنف بندی باید بوسیله شخص مسئول تصنیف و شخص مسئول بررسی صحت آنها امضاء گردد.

(b) هنگام اتخاذ تصمیم در مورد صنف بندی قرضه ها در یکی از پنج کتگوری زیرین، بانک باید در مورد قضاوت آگاهانه نموده ولی معیارات و اجزای هر کتگوری زیرین را نیز باید مد نظر گیرد.

(c) تصنیف بندی قرضه توسط خود بانکها باید تابع تصامیم د افغانستان بانک در رابطه به تصنیف بندی باشد. تفاوتها بین تصنیف بندی د افغانستان بانک و تصنیف بندی های بانکها تابع مذاکرات جانبین بوده ولی تصمیم د افغانستان بانک درین رابطه نهائی شمرده میشود.

i. معیاری - یک دارائی معیاری بصورت منظم پرداخته شده و ذریعه ارزش خالص، مفاد، سیالیت، و جریان نقده (توانمندی تأدیاتی) مقروض حمایه میگردد. مدیریت مقروض بیشتر مورد ملاحظه قرار گرفته و مقروض رقیب قوی در کاروبار با ثبات محسوب میگردد و دسترسی سریع را به سرمایه گذاری متناوب دارا میباشد. دارائی های معیاری هم از لحاظ باز پرداخت مبلغ اصلی و هم تکتانه کاملاً تضمین گردیده است.

ii. تحت نظر - یک دارائی تحت نظر طور کافی محفوظ بوده، ولی احتمال ضعف آن میرود. همچو یک دارائی نمایانگر یک خطر کریدتی دور از توقع بوده، ولی نه تا به آن سرحد ایکه در کتگوری تحت معیار شامل گردد. خطر کریدتی در اکثریت حالات ناچیز بوده و نقیصه فوق ذریعه بذل توجه اداره بانک مرفوع گردیده میتواند.

۱. در صورتیکه هر یک از نقیصه های ذیل در هیئت عامل بانک وجود داشته باشد، در آنصورت دارائیهای بانک نباید بالاتر از کتگوری تحت نظر صنف بندی گردد: عدم قابلیت امر قرضه در نظارت درست قروض از باعث کمبود مختصصین؛ قرضه در مطابقت با پالیسی های داخلی بانک اعطاء نشده بود؛ عدم موفقیت در برقراری اسناد و مدارک کافی و قابل اجراء؛ یا کنترل ضعیف بالای تضمین.

۲. در صورتیکه هر یک از نقیصه های ذیل در مقروض وجود داشته باشد، در آنصورت دارائیهای بانک نباید بالاتر از کتگوری تحت نظر صنف بندی گردد: ندرتاً در جریان سال گذشته اضافه برداشت ها اعطاء شده، و مفاد بانک پائین تر از حد اوسط یا روبه زوال بوده؛ سیالیت بمشکل قابل قبول میباشد؛ در پلانگذاری استراتژی مشکلات وجود داشته.

۳. دارائیهاییکه از موعد سررسید پرداخت اصل مبلغ یا تکتانه آن ۳۱ الی ۶۰ روز سپری شده نباید از کتگوری تحت نظر بالاتر صنف بندی شود.

تحت هیچگونه شرائط، کتگوری تحت نظر منحصیث کتگوریهای معیاری یا تحت المعیار بکار برده شده نمیتواند.

iii. تحت المعیار - دارائیهاییکه تحت کتگوری تحت المعیار صنف بندی میشوند از حمایت کافی ارزش خالص سرمایه و ظرفیت پرداخت مقروض یا تضمین برخوردار نمیشوند، اگر حمایت هر یک موجود باشد. باز هم همچو دارائی ها دارای حد اقل یک ضعف واضح بوده

که بازپرداخت کلی قرضه را بمخاطره میاندازد. مشخصه این دارائی عبارت از احتمال قوی تقبل ضرر بواسطه بانک در صورت عدم اصلاح نقیصه میباشد.

۱. در صورتیکه هر یک از نقیصه های ذیل در مقروض وجود داشته باشد، در آنصورت دارائیهها نباید بالاتر از کتگوری تحت المعیار بالاتر صنف بندی گردد: اضافه برداشت های تکراری، تغییر و تبدیل حساب که از نقطه نظر باز پرداخت در سطح پائین قرار دارد، مشکلات رقابتی، موقعیت در یک محل مفر با تنزل حاد در تقاضا؛ مفاد بسیار پائین که نیز در حال کاهش است؛ سیالیت ناکافی؛ جریان نقده کمتر از باز پرداخت اصل مبلغ و تکتانه؛ مدیریت ضعیف؛ شک و تردید در مورد درستی مدیریت؛ تضاد در اداره شرکت؛ کمبود ناموجه تفتیش بیرونی؛ دعوی قضائی از یک نوع خاص در حال تعلیق.
۲. درائیههای بانک نباید بالاتر از تحت المعیار صنف بندی شوند اگر منابع اولیه باز پرداخت قرضه ناکافی بوده و بانک در جستجوی منابع ثانوی باز پرداخت بشمول تضمین باشد.
۳. دارائیههای بانک نباید بالاتر از تحت المعیار صنف بندی شوند اگر مؤسسه بانکی دارائیههایش را بدون در نظر داشت شرایط پالیسی قرضه دهی بانک در مورد اسناد کافی سرمایه، مفاد، سیالیت، و جریان نقده مقروض کسب نموده باشد، یا در مورد مؤثقت این اسناد شک و تردید وجود داشته باشد.
۴. دارائیههاییکه از موعد سررسید پرداخت اصل مبلغ و تکتانه آن ۶۱ الی ۹۰ روز سپری شده نباید بالاتر از تحت المعیار صنف بندی شود.

iv. مشکوک - یک دارائی مشکوک تمام نقاط ضعف کتگوری تحت المعیار را دارا بوده، علاوه بر این نقاط ضعف وصول یا نقد شدن کلی قرضه را، با در نظر داشت شرائط و ارزشهای جاری، شدیداً تحت سوال قرار داده و بعید جلوه دهد. با وجودیکه احتمال نقصان درینحالت از باعث فکتور های تأخیری که تا حد زیاد مشخص بوده و بنفع و تقویت سرمایه مزبور بکار رفته میتواند، بسیار زیاد بوده با آنهم تصنیف آن منحیث یک نقصان تخمینی الی برملا شدن حالت واقعی تر آن به تعویق میافتد. مثالهای اینگونه فکتور های تأخیری شامل ادغام، اکتساب، ساختار مجدد سرمایه، و طرح ریزی پلانهای جدید ضمانات یا امور تمویلی معقول بوده، ولی منحصر به اینها نمیگردد.

۱. در صورتیکه هر یک از نقیصه های ذیل در مقروض دیده شوند، در آنصورت دارائیهها نباید بالاتر از کتگوری مشکوک تصنیف گردند: اضافه برداشت های دایمی؛ موقعیت در صنعت که عواید مجموعی وی ضعیف باشد یا بازارش در حال نقصان باشد؛ مشکلات رقابتی جدی؛ ورشکستگی محصولات کلیدی؛ خسارات عملیاتی؛ عدم سیالیت، بشمول نیاز به فروش دارائیهها جهت برآوردن مصارف عملیاتی؛ جریان نقده کمتر از پرداخت تکتانه تعیین شده؛ مدیریت بسیار ضعیف؛ مدیریت غیر تعاونی یا متخاصم؛ شک و تردید جدید در مورد درستی مدیریت؛ شک و تردید در مورد مالکیت واقعی؛ بصورت کامل عدم موجودیت باور بالای گذارش مالی.

۲. دارائیهای که 91-180 روز از پرداخت اصل مبلغ یا تکتانه آن سپری شده نباید بالاتر از مشکوک تصنیف گردند.

۷. نقصان (از دست رفته) - یک دارائی شامل در کتگوری نقصان غیر قابل وصول بوده و آنقدر کم ارزش بوده که تداوم ذکر آن منحصیث یک دارائی مجوز نمیباشد. صنف بندی نقصان بمعنی عدم وصول یا بازپرداخت مطلق دارائی نبوده، ولی تأخیر در حذف همچو یک دارائی بی ارزش، با وجودیکه وصول قسمی آن در آینده محتمل باشد، یک اقدام غیر عملی یا نامطلوب میباشد.

۱. در صورتیکه نواقص ذیل در مقروض موجود باشد، در آنصورت دارائیهای نباید بالاتر از کتگوری نقصان تصنیف گردد: جهت تمویل خسارات عملیاتی مقروض در تلاش قروض جدید باشد؛ در صنعت که مقروض کاروبار مینماید آن صنعت در حال از بین رفتن باشد؛ از نقطه نظر مفاد مقروض در پائین ترین نقطه قرار داشته باشد؛ فرسودگی تخنیکي؛ زیان های بسیار بلند؛ فروش دارائی جهت رفع نقصان مصارف عملیاتی؛ جریان نقده کمتر از مصارف تولید؛ هیچ نوع منبع باز پرداخت به جزء از سیالیت وجود نداشته باشد؛ موجودیت تطهیر پول، تقلب، اختلاس، یا سایر فعالیت های جنائی؛ عدم همکاری بیشتر از جانب مالکین.

۲. دارائیهاییکه از موعد سررسید پرداخت های اصل مبلغ یا تکتانه آن ۱۸۱ روز یا بیشتر از آن سپری شده نباید بالاتر از نقصان تصنیف گردند.

معیارات تصنیف بندی دارائی ها بصورت خلاصه در ذیل ارائه گردیده است:

تصنیف بندی دارائی	معیارات عینی	پرویزن (شرط) مطالبه شده
معیاری	دارائی سهل الحصول ایکه طبق قرار داد باز پرداخت شده باشد.	هیچ؛ ذخایر عمومی خساره بالای قروض به مؤسسات غیر مالی و سایر مشتریان تقویت شده اند
تحت نظر	وضعیت موعد گذشته ۳۱ الی ۶۰ روز (نظر به معیار مجازی، اکثر صنف بندی های مطلوب پائینتر بوده میتواند)	۵ فیصد
تحت المعیار	وضعیت موعد گذشته ۶۱ الی ۹۰ روز (نظر به معیار مجازی، اکثر صنف بندی های مطلوب پائینتر بوده میتواند)	۲۵ فیصد
مشکوک	وضعیت موعد گذشته ۹۱ الی ۱۸۰ روز (نظر به معیار مجازی، اکثر صنف بندی های مطلوب پائینتر بوده میتواند)	۵۰ فیصد
نقصان	وضعیت موعد گذشته ۱۸۱ روز یا بیشتر	حذف آنی در برابر ذخایر جبران خسارات

§ ۲,۲,۳. تصنیف بندی های انشعابی

قرضه ای که بوسیله تضمین ضمانت شده، طور ذیل صنف بندی می‌گردد:

- (a) رقم باقیمانده قرضه معادل به بالاتر از ارزش بازاری ضمانت بوده (چنانکه مطابق به معیارات بین المللی ارزیابی و معیارات بین المللی محاسبه مشخص گردیده) و تحت کتگوری تحت المعیار تصنیف بندی می‌گردد.
- (b) بخش باقیمانده تحت کتگوری مشکوک یا نقصان تصنیف گردیده، که با معیارات عینی بکار برده شده در تصنیف بندی این کتگوری ها مطابقت دارد.
- (c) در صورتیکه کل یا قسمت از بیلانس وصول نشده بصورت کامل بوسیله تضمین سهل فروش در بازار تضمین شده باشد، در آنصورت آن قسمت معیاری تصنیف شده میتواند و قسمت باقیمانده آن در کتگوری تصنیف می‌گردد که با ترکیب شرایط عینی و مجازی که برای آن کتگوری مورد استفاده قرار گرفته مطابقت نماید.

§ ۳,۲,۳. تصنیف بندی اقلام خارج از بیلانس شیت

فکتور هائیکه در ارزیابی یک قرضه مستقیم مورد تحلیل و تجزیه قرار گرفتند (عملکرد مالی، توانمندی و رضایت پرداخت، ضمانت، و احتمالات آینده) برای بررسی معاملات خارج از بیلانس شیت (مانند تعهدات قرضه، گرانتی ها، لیتراف کریدت (اعتبار نامه) های تجاری، و لیتراف کریدتهای ضمانتی) بکار میروند.

حین ارزیابی معاملات کریدتی خارج از بیلانس شیت برای تعیین درجه کیفیت- کریدت، به این نکته در قدم اول توجه گردد که آیا بانک مطابق به قرارداد منعقد، تعهد غیر قابل فسخ تمویل وجوه اضافی را نموده است یا خیر. در صورت تداوم تمویل تعهد، تصنیف بندی لازمه مشخص و بکار برده میشود:

- (a) یک ضعف بالقوه موجود بوده که در صورت عدم اصلاح منجر به اختلال بازپرداخت یا وضعیت کریدتی بانک در آینده گردد، یا
- (b) موجودیت یک ضعف واضح که بازپرداخت یک تعهد را بمخاطره اندازد.

ذخایر جبران خسارات مربوط به اقلام خارج از بیلانس شیت بجای اینکه منحصراً قلم "ضد دارائی" راپور داده شود منحصراً قلم "سایر بدهی" راپور داده شده اند، باید بصورت کافی ریسک های مربوطه را انعکاس دهند.

بخش سوم - تدارکات، تعدیلات در صنف بندی، تکتانه سنجشی، افزایش تکتانه

§ ۱,۳,۳. تدارکات

(a) بانک‌ها مکلف‌اند تا پروویژن خسارات ناشی از دارائیه‌ها را به مبلغ اصغری که در این مقررہ تعیین شده ایجاد نمایند. در صورتیکه حقایق نشان دهد که ضرورت به ذخایر بیشتر است، در آنصورت امکان دارد مؤسسات بانکی مکلف به ایجاد ذخایر به مبالغ بیشتر از حد اصغری تعیین شده باشند. تصنیف دارائیه‌ها و تشخیص پیوسته کافی بودن این ذخایر طور ربعوار باید بررسی گردد.

(b) تمامی عیارات صنف بندی و ذخایر جبران خسارات و تمامی پروویژن‌های سنجشی و پروویژن‌های مجدداً جمع آوری شده که بخاطر ساختن این عیارات به ذخایر ضروری میباشد، باید در همان مدت راپور دهی ایجاد گردد. در هیچ حالت دیگر بانک نباید صنف بندی اش را در جریان عین مدت (ماه یا ربع) عیار نماید و پروویژن‌های ضروری را در مدت بعدی بسازد.

(c) مبلغ ذخایر باید براساس حقایق و شرائط تاریخ ارزیابی، و بعد از حذف تمام قروض یا بخش‌های از قروض ایکه شامل کتگوری نقصان میگردند، تعیین گردد.

(d) در رابطه به دارائیه‌های معیاری که به مؤسسات غیر مالی و سایر مشتریان اعطاء شده، مؤسسات بانکی تشویق میگردند ولی مکلف نیستند تا ذخایر عمومی جبران خسارات را تشکیل دهند. اندازه این ذخایر که منحیث یک جزء از سرمایه سطح دوم در محاسبه سرمایه مقرراتی (که در معرض محدودیت‌های خاص قرار دارند) قابلیت شمول را دارد، باید براساس پیشگویی میتودیک (با ارائه مأخذ به تجارب قبلی قروض مشابهه) فیصدی قروض معیاری موجوده که در نهایت منجر به حذف از بیلانس شیت میگردد باشد. ذخایر عمومی به صورت مشابهه منحیث ذخیره خاص برای قروض غیر معیاری تشکیل میگردد؛ چی از راه کریدت نمودن به ذخیره عمومی در بیلانس شیت باشد، چی از راه دبیت نمودن به مصرف ذخایر خساره سنجشی در گذارش نفع و ضرر.

(e) در رابطه با دارائی‌های تحت المعیار و مشکوک، تمامی ذخایر تخمین شده در مدت باقیمانده دارائی باید در ذخایر بانک شامل گردد، حتی در صورتیکه این ذخایر منجر به ذخایر بلندتر نسبت حد اقل فیصدی که در متریکس § ۳,۲,۱ فوق بطور اجمالی ارائه گردیده.

(f) دارائیه‌ایکه در کتگوری خساره تصنیف شده‌اند باید (با کریدت نمودن آن در بیلانس دارائی بیلانس شیت) حذف گردند، و ذخایر جبران خسارات بمجرد تخصیص وضعیت خساره (از راه دبیت نمودن) بصورت آنی تنزیل یابد.

(g) یک مؤسسه بانکی جهت جمع آوری دارائیه‌های حذف شده باید تلاش‌های معقول را تداوم بخشد. عمل حذف مسئولیت مقروض را در باز پرداخت کلی بیلانس اصلی و سنجشی به استثنای تکتانه پرداخت نشده بر دارائی از بین نمی برد.

(h) هر گونه قرضه جدید به یک مقروض معین باید در ابتداء تحت عین کتگوری قرضه قبلی وی که غیر از کتگوری معیاری بوده تصنیف گردد، جز اینکه این قرضه بصورت کامل بوسیله تضمین سهل فروش در بازار ضمانت شده باشد.

(i) امکان دارد که یک بانک قلم از دارائی را به کتگوری تصنیف مطلوبتر انتقال دهد، و پروویژن را مجدداً برقرار و ذخایر جبران خسارات را کاهش دهد، البته تنها در صورتیکه بانک بتواند بصورت قناعت بخش با دلایل ثابت نماید که کیفیت دارائی بصورت قابل ملاحظه بهبود یافته و تصمیم صریح کتبی کمیته قروض بانک که بصورت اجمالی قضاوت های بانک را در مورد صنف بندی مطلوبتر ارائه مینماید در دوسیه های دارائی گنجانیده شده.

§ ۲,۳,۳. تکتانه سنجشی

- (a) در صورتیکه تکرار پرداخت واقعی از جانب مقروض کمتر از ماهوار صورت گیرد، در آنصورت بانک باید تکتانه دارائیهای مفادی را بصورت ماهوار سنجش نماید.
- (b) بانکها باید سنجش تکتانه تمام دارائی های را که از موعد سررسید رقم اصلی و تکتانه آن ۹۰ روز یا بیشتر از آن سپری شده، بحالت تعلیق در آورند. دارائی متذکره از آن ببعد طور نقده محاسبه شده و عاید تکتانه صرفاً بعد از تأدیات نقده منحیث عاید شمرده شده میتواند. تنها استثنائی که وجود دارد آن زمان است که چنین دارائیها بصورت خوب تضمین شده و در جریان وصول باشند.
- (c) در صورتیکه وضعیت مالی مقروض به وخامت گراید، در آنصورت بانکها باید سایر دارائی های را که از موعد سررسید پرداخت رقم اصلی و تکتانه آن ۹۰ روز یا بیشتر از آن سپری شده، در "وضعیت غیر سنجشی" قرار دهند.
- (d) هنگامیکه بانک یکی از دارائی ها را بحالت غیر سنجشی در میآورد، تکتانه قبلاً سنجش شده ولی وصول نشده باید برگردانده شده طوریکه عاید تکتانه دبت و تکتانه سنجشی قابل حصول کریدت گردد.
- (e) بانکها تنها بعد از پرداخت ممکن رقم اصلی و تکتانه که موعد آن بسر رسیده، میتوانند یک دارائی را از حالت غیر سنجشی به حالت سنجشی در آورند.

§ ۳,۳,۳ افزود نمودن تکتانه

- هیچ بانکی به تبدیل تکتانه مبادرت ورزیده نمیتواند مگر اینکه قناعت د افغانستان بانکرا در موارد زیرین فراهم نموده بتواند:
- (a) مقروض توانمندی بازپرداخت قرضه را طی یکمدت زمان منطقی از جریان نقده اش خواهد داشت.
- (b) احتمال تزیاید تکتانه در قرارداد اصلی ذکر یا هر دو جناح از آن آگاهی همه وقته داشته باشد.
- (c) بازپرداخت رقم کلی قرضه بر بنای یک موعد پلان شده و قابل قبول آینده باشد؛ و

(d) سایر شرط (شروط) یا مقتضیات ایکه د افغانستان بانک آنرا لازمی شمارد.

بخش چهارم – ارزیابی دارائیهی معکوساً صنف بندی شده، موعده گذشته، و صعب الحصول

§ ۳,۴,۱. ارزیابی اجباری دارائیهی معکوساً صنف بندی شده، موعده گذشته، و صعب الحصول.

یک مؤسسه بانکی باید اکیداً سوابق دارائیهی معکوساً صنف بندی شده، موعده گذشته، و صعب الحصول را بصورت جمعی و با در نظر داشت نوع دارائی ارزیابی و دقیقاً حفظ نموده و معلومات و تحلیل های مفصل را در رابطه به این روند در جلسات هیئت مدیره (یا، در صورت فرع بانک خارجی مجوز، به مقامات معتبر یا باصلاحیت در خارج از افغانستان) و یا بمحض تقاضای اعضای هیئت به ایشان ارائه نماید.

§ ۳,۴,۲. ارزیابی اجباری اقلام حذف شده.

همچنان مؤسسه بانکی باید بصورت جمعی و با در نظر داشت نوع دارائی دارائیهی حذف شده از بیلانس شیت را ارزیابی و سوابق دقیق آنرا حفظ نماید. برای هر نوع دارائی، مؤسسه بانکی باید هیئت مدیره خود (یا، در صورت فرع بانک خارجی مجوز، به مقامات بالاتر در خارج افغانستان) بصورت ربعوار و سالانه نرخ اقلام حذف شده را از قرار سال راپور دهد. بعد از اینکه مؤسسه بانکی اطلاعات چند ساله را بر اساس نرخ های اقلام حذف شده انواع مختلف دارائیهی را جمع آوری نمود، در آنصورت این معلومات در محاسبه ذخایر مورد نیاز برای جبران خساره قروض ترکیب خواهد شد.

بخش پنجم – تاریخ انفاذ مقررہ.

§ ۳,۵,۱. مقررہ بمجرد تصویب شورای عالی د افغانستان بانک مرعی الاجراء میباشد.

این مقررہ بمجرد تصویب شورای عالی د افغانستان بانک مرعی الاجراء میباشد.